

REGENTESSE- EN VALKENBOSKWARTIER

Het eerste dat Aad van Schie aansnijdt in ons gesprek over de wijk Regentesse- en Valkenboskwartier is de schietpartij door een ruzie bij een coffeeshop in de Weimarstraat, die daar op 28 juni 2020 plaatsvond. Niemand raakte gewond, maar op last van de burgemeester moest de coffeeshop waar het voorval zich voltrok drie maanden dicht. Al jaren klaagden de wijkbewoners over de overlast van coffeeshops. Die schietpartij, zegt Van Schie, was een keerpunt voor de wijk.

“Wij hebben acht coffeeshops in onze wijk, die trekken enorm veel niet-wijkgebonden verkeer aan. Tijdens corona hebben we dat publiek voor het eerst eens duidelijk kunnen zien. En verbaas je niet, behalve soms verkeerd volk komt er een dwarsdoorsnee van onze samenleving. Maar acht coffeeshops, dat is natuurlijk veel te veel. Twee ervan vertrekken waarschijnlijk naar Escamp, bij Loosduinen.” Vier coffeeshops zitten vlakbij elkaar in de Weimarstraat, tussen de Beeklaan en de Valkenboskade, met een basisschool er tussenin. De boosheid en frustratie over de drukte, overlast en geweldsmisdrijven die ze veroorzaken, barstte los na het schietincident. Voor de buurt was de maat vol. Met de uitroep ‘Drugs eruit, buurt erin’, ging men massaal de straat op om te protesteren. Tegen de verloedering, onveiligheid en het gebrek aan leefbaarheid van vooral dat deel van de Weimarstraat, ambtelijk ‘deel drie’ genoemd.

Aad van Schie (1949) woont sinds 1973 in het Regentesse- en Valkenboskwartier. Hij was onderwijzer, later groepsleider en uiteindelijk directiesecretaris van een gehandicaptenzorgorganisatie in Delft. Ging op 60-jarige leeftijd met pensioen en is sindsdien in tal van hoedanigheden een bevolgen vrijwilliger in de wijk; en ook alweer negen jaar hoofdredacteur van het wijkblad KonkreetNieuws.

Chique winkelstraat

Na de bouw in begin 1900 van het Regentesse- en Valkenboskwartier kreeg de Weimarstraat al snel een belangrijke winkelfunctie, die in de loop van de 20^e eeuw verder werd versterkt. Ook in de Beeklaan, de Edisonstraat, de Copernicusstraat en in mindere mate de Laan van Meerdervoort en de Valkenboskade werd de oorspronkelijke woonfunctie gedeeltelijk vervangen door niet-woonfuncties zoals detailhandel, dienstverlening en horeca. “De Weimarstraat was

De Verademing is een sport- en recreatiepark, dat tussen de Loosduinseweg en de Newtonstraat ligt in het Regentessekwartier. Een prachtig park, en een van de grootste openbare speelvoorzieningen in de stad (foto KonkreetNieuws)

toen een chique winkelstraat, met koopkrachtig publiek uit heel Den Haag. Hoogleraar Wim Willems, in onze wijk geboren en getogen, vertelde mij dat zijn familie er vroeger maar twee keer per jaar kwam. Eenmaal met Kerst en eenmaal met de zomeropruiming.”

Naamgeving

Het Regentessekwartier dankt zijn naam aan de periode 1890-1898, waarin koningin Emma als regentes optrad voor haar dochter Wilhelmina. De stedelijke uitleg van deze wijk kwam voor een groot deel in deze periode tot stand. Het Regentessekwartier ligt aan de zuidwest kant van het centrum en wordt omsloten door de Laan van Meerdervoort, de Koningin Emmakade, de Noordwest Buitensingel, de Loosduinseweg en de Beeklaan.

Het Valkenboskwartier, gelegen in de vroegere Mientpolder, dankt zijn naam aan de voormalige buitenplaats Valkenbosch op de kruising van de Valkenboskade en de Mient. De buitenplaats werd in 1857 afgebroken. Het Valkenboskwartier is zowel stilistisch als stedenbouwkundig te splitsen in twee delen, met als grens de Valkenboskade. Het Valkenboskwartier wordt omsloten door de Valkenboskade, de Loosduinseweg, de Beeklaan en de Laan van Meerdervoort. De stedenbouwkundige aanleg van het Valkenboskwartier is in feite een voortzetting van de stedenbouwkundige opzet

van het Regentessekwartier, grotendeels gebaseerd op het stratenplan van ir. I.A. Lindo. Een groot aantal straten dat van het Regentessekwartier uitkomt op de Beeklaan vindt zijn vervolg in het Valkenboskwartier. Door de vergelijkbare stedenbouwkundige opzet, de continuering van het stratenpatroon en het bebouwingsbeeld, lopen beide wijken nagenoeg in elkaar over.

De bewoning na de beginperiode van de bouw is na WOII ingrijpend veranderd. De burgers in het Regentessekwartier vertrokken naar elders, evenals de beter betaalde ambtenaren en arbeiders in het Valkenboskwartier. In de jaren '60 en '70 kochten onder meer Surinaamse vastgoedondernemers voor relatief geringe bedragen veel panden in de wijk op. Wat tot op de dag van vandaag volgde was de verkaveling en opsplitsing van de ruime huizen. "Bij veel panden zie je nu 6-8 bellen, of meer. Dat draai je niet terug. Onze bewoners hebben gemiddelde inkomens, maar het varieert van arm tot rijk; onder de laatstgenoemden zijn expats, die het Regentessekwartier intussen ook ontdekt hebben. In het Valkenboskwartier wonen wat meer migranten, waarvan een groot deel Pools is."

Wij Weimar

Na de schietpartij werd door de gemeente, onder druk van bewoners en de initiatiefgroep Wij Weimar, een prioritair programma opgezet om de leefbaarheid en veiligheid van Weimarstraat deel drie en de Beeklaan te verbeteren. Er kwam een aparte winkelstraatmanager om de kwaliteit van de winkels te verbeteren, met als middel de vergunningplicht voor bestaande en nieuwe ondernemers. Wij Weimar koos ervoor zich met name te richten op het organiseren van positieve activiteiten met een gunstige invloed op woon-, leef- en ondernemersklimaat in de Weimarstraat. Een groep stelde een plan op voor de ontwikkeling van de Weimarstraat op de langere termijn. Daarbij komen vraagstukken zoals openbare ruimte en inrichting, leegstand, illegale ondernemingen, winkelstraatmanagement, verkeersafwikkeling en economische vitaliteit aan de orde. Een andere groep richtte zich op het ontwikkelen, concretiseren en uitvoeren van ideeën, plannen en initiatieven uit de wijk. Ook organiseerden zij informatie- en discussieavonden over thema's die in de buurt spelen. Er is nu een initiatief voor de vestiging van een soort Wijkpaleis met buurtfuncties en kleine ondernemers, wellicht in het oude schoolgebouw in de Weimarstraat.

Zelfwerkzaamheid

"Sindsdien is er wat vooruitgang geboekt, absoluut, maar de materie is weerbarstig. Hulp van de gemeente is er wel, maar het gaat allemaal traag. Veel zaken wil men eerst nog eens nader onderzoeken en bekijken en worden soms uitgesteld. Wij zijn afhankelijk van het stadsbestuur en dat

is helaas al jaren zwak. Daadkracht ontbreekt. Door het uitblijven van voldoende vooruitgang valt medewerking van gemotiveerde wijkbewoners vaak weg. Maar met alleen maar mopperen kom je niet vooruit. Ik geloof heilig in zelfwerkzaamheid van de wijkbewoners. Je moet echter wel reëel zijn en je richten op zaken die haalbaar zijn. Onze enige openbare school in de wijk is een school voor migrantenkinderen geworden, want de bewoners lieten hun kinderen toch liever buiten de wijk op school gaan. Ook tegen dakopbouw valt niet te vechten, we weten inmiddels dat je dat niet wint. De nieuwe wethouders zoals Kapteijns en Barker lijken daadkrachtiger: het besluit om de halte Copernicusplein van lijn 12, die vanwege corona gesloten was, toch weer te heropenen en snelle vervanging van de verkeerde deklaag van het Koningsplein."

Wijkwandelingen

"Gelukkig kunnen we ook genieten van onze wijk, van alle schoonheden die behouden zijn gebleven uit de prachtige beginperiode. Piet Vernimmen heeft hierover een serie artikelen geschreven. Gaan we bundelen in een boekje. Er wonen veel kunstenaars in onze wijk en er zijn verschillende architectuurwandelingen, met aandacht voor de geschiedenis en de literaire sporen in het Regentesse- en Valkenboskwartier."

"Voldoening haal ik ook uit kleine succesjes. Zo is na oproepen in KonkreetNieuws het verloren gewaande gevelbeeld van Nicolaus Copernicus teruggevonden. Het sierde van 1908-1965 de gevel van het Copernicusplein 9-10, en werd door de eigenaar van het pand bij verhuizing meegenomen. Maar hij kreeg wroeging en wilde de buste graag teruggeven aan de buurt. Het beeld is toen opgehaald en heeft een aantal jaren bij bewoners van de Copernicusstraat in de huiskamer gestaan. De buste is inmiddels gerestaureerd en wordt dit voorjaar op een passende plaats op feestelijke wijze opgehangen."

Jan Bron Dik, interview

Neorenaissance torentjes in het Regentessekwartier
(foto Piet Vernimmen)